

HEEMKUNDEVERENIGING ROERSTREEK

HERKENBOSCH - HERTEN – LINNE – MELICK – MONTFORT – SINT ODILIËNBERG –
POSTERHOLT – VLODROP

BELEIDSPLAN 2021-2026

ZAKELIJKE GEGEVENS

Heemkundevereniging Roerstreek (HVR) RSIN / Fiscaal nummer: 007760206

Adres: Kerkplein 10, 6077 AA Sint Odiliënberg, gemeente Roerdalen.

Telefoonnummer: 0475 5328 95

Website: www.roerstrekmuseum.nl

E-mail adres: info@roerstrekmuseum.nl

Facebook: Heemkundevereniging Roerstreek

De Heemkundevereniging is ingeschreven in het Handelsregister onder KvK-nummer 50132210.

1. BEHOUD EN ONTWIKKELING

Vanuit haar doelstelling, vastgelegd in de in 2003 herziene statuten, wil de Heemkunde Vereniging Roerstreek (HVR) voor de periode 2021 tot 2026 een aantal nieuwe en gewijzigde beleidsvoornemens formuleren.

De basis daarvoor dient tevens gezocht te worden in de beleidsnota '*Behoud en Ontwikkeling*'. Deze nota handelt over de toegankelijkheid en het behoud van het heemkundige erfgoed in de Roerstreek. Ze werd oorspronkelijk vastgesteld in 1991 en geactualiseerd in 2002. De daarin geformuleerde uitgangspunten voor het beleid, zijn nog steeds actueel en luiden kort samengevat:

- Musea en museale collecties staan voor het duurzame en de continuïteit in onze samenleving. Ze vormen het noodzakelijke tegenwicht tegen de veranderingen, die zich steeds sneller om ons heen voltrekken. Het museum voorziet in de behoefte om de eigen geschiedenis te beleven en/of esthetische ervaringen op te doen. Er bestaat behoefte aan houvast en duurzaamheid door de steeds snellere maatschappelijke en technologische veranderingen.
- Het museum heeft verder een cultuurscheppende functie. Tot de ontwikkelingen in het museale veld (vooral op het terrein van collectiebeheer en publieksfunctie) is het ontstaan van een steeds sterker wordende bewaarcultuur. Het verzamelen dient echter geen doel op zich te zijn, maar moet erop gericht zijn een beeld van het verleden over te dragen. Als gevolg van de groei van collecties zullen echter keuzen gemaakt moeten worden.
Het collectiebeheer moet daarom een hoge prioriteit hebben. De collectievorming, het behoud (de bewaarfunctie) en de presentatie dienen op een evenwichtige wijze te worden uitgeoefend.
- Het museum, een instelling te dienste van de gemeenschap, vervult bovendien een maatschappelijke functie. Daarom dienen de functies educatie en presentatie te worden versterkt en vernieuwd. Dat doen we bijvoorbeeld door samenwerking met andere organisaties met gelijke doelen te intensiveren. We organiseren aansprekende kortlopende exposities, participeren bij educatieve projecten (b.v. het Milieu

Ontmoetingsprogramma) en passen steeds vaker multimedia toe. In de afgelopen periode is een educatief programma voor de jeugd van de basisschool en onderbouw vervolgonderwijs ontwikkeld: 'Reizen in de Tijd'.

- De professionalisering van het museum als bedrijf is een volgend uitgangspunt. De producten van het museum kunnen daardoor in kwaliteit toenemen. Commerciële ondersteuning en sponsoring vinden steeds meer ingang. Onze prioriteit heeft ook de permanente scholing van de eigen medewerkers en het creëren van een vrijwilligersbestand, waarbinnen een grote spreiding aan professionele vermogens aanwezig is.
- Voor een nieuw collectiebeleid is het formuleren van een collectieplan van groot belang. Hierin wordt de opbouw van de collectie aangegeven. Verder wordt omschreven wat tot de kerncollectie behoort en welke onderdelen voor het museum van minder belang zijn (selectie). Er is een vastgesteld collectiebeleidsplan voor de periode 2005 – 2010. Het samenstellen van een hernieuwd collectiebeleidsplan krijgt in de komende periode grote aandacht.
- Goed behoud en beheer zijn voorwaarden voor het behoud van de collectie. Daartoe behoren: bewaring, registratie, passieve en actieve conservering en beveiliging. Ook de veiligheid van het publiek en het personeel zijn van belang evenals aandacht voor vorming en scholing van personeel en vrijwilligers op dit gebied.
- Een kerntaak van het museum is ook de publieksfunctie. Het gaat er om, dat de kwaliteit van het museale aanbod goed aansluit bij de belangstelling en het kennisniveau van het publiek. We streven naar een actieve en creatieve benadering van het publiek. Daarbij willen we ook minder geijkte kanalen en methoden hanteren en die ondersteunen met promotie en reclame.

2. AMBITIES 2021 – 2026

2.1. De ledenwerving en het behoud (het binden) van leden

Een analyse heeft uitgewezen dat het museum (momenteel gedurende vier dagdelen per week voor het publiek geopend) bezocht wordt door de eigen leden, door streekbewoners, door toeristen/vakantiegasten en door bezoekers uit binnen- en buitenland.

De vereniging telt momenteel ca. 800 leden. Hiervan zijn circa 50 leden individueel of in werkgroepen en commissies actief. De overige leden kunnen feitelijk gekwalificeerd worden als ledendonateurs. Zij kunnen voor het jaarlijkse contributiebedrag aanspraak kunnen maken op de faciliteiten, die de vereniging hen biedt.

Als gevolg van verschillende oorzaken (o.a. de vergrijzing) is het ledental in de afgelopen jaren sterk verminderd. De ledenwerving dient in de komende periode dan ook bijzondere aandacht te krijgen. Daarom wordt gestreefd naar een uitbreiding van de externe communicatie via de regionale weekbladen en promotieactiviteiten d.m.v. een nieuwe wervingsfolder.

Betere faciliteiten voor de huidige leden kan een weg zijn om verdere achteruitgang te keren.

We denken aan een goede interne communicatie via "De Klepper", aan speciale contactbijeenkomsten, aan de uitbreiding van het aantal activiteiten (gratis lezingen, excursies) en aan bijzondere aanbiedingen voor leden.

2.2. Het vrijwilligersbeleid

Veel verenigingsactiviteiten worden door vrijwilligers verricht. De activiteiten van een aantal werkgroepen dragen de vereniging. Er zijn werkgroepen op het gebied van archeologie, geologie, monumenten, biologie, genealogie en de samenstelling van het jaarboek.

Zeer vruchtbaar is nog steeds de 'open huis avond', die vrijwilligers mogelijkheden biedt tot onderlinge contacten en het uitwisseling van ervaringen.

Bij de exploitatie van het museum wordt een aantal vrijwillige medewerkers ingezet bij de openstelling van het museum tijdens de weekends. Een aandachtspunt in de komende periode is de scholing van deze groep op inhoudelijk en praktisch gebied (de werking van DVD spelers etc). Vrijwilligers spelen een rol bij de inrichting van de vaste en de wisselexposities, het bijhouden van registratie- en documentatiesystemen en het verrichten van werkzaamheden als museumgids.

Daarnaast zijn vrijwilligers actief op de volgende gebieden:

- a. het meewerken aan het onderhoud van het gebouw en/of de (deel)collecties,
- b. het organiseren van activiteiten voor de leden (lezingen, fiets- en wandeltochten, excursies)
- c. het organiseren van acties ter versterking van de financiële basis.

In de komende periode zal het bestuur de communicatie met alle vrijwilligers intensiveren. Zij zullen nog meer direct informatief en praktisch betrokken worden bij bovengenoemde activiteiten.

2.3. De huisvesting.

De activiteiten vinden plaats in een gebouw, dat eigendom is van de vereniging. Hierin bevindt zich ook het museum. Het gebouw ligt op een mooie en bereikbare locatie aan de voet van de basiliek en beschikt over een uitstekende parkeergelegenheid. De onderhouds-toestand is goed. Het museum dient als gebouw een meer duidelijke en herkenbare uitstraling te krijgen. In 1996 werd een uitbreiding en renovatie van een belangrijk gedeelte van het gebouw gerealiseerd. In 2006 heeft een interne renovatie plaats gevonden, waardoor de bewaaromstandigheden, de beveiliging en de presentatie in de expositieruimten aanzienlijk zijn verbeterd.

Alle collecties en documentatieverzamelingen zijn in dit gebouw ondergebracht. Er is rekening gehouden met de eisen van veiligheid voor publiek, personeel en materieel (brand- en alarmbeveiliging) en er zijn voorzieningen voor gehandicapten aangebracht.

De beschikbare ruimte is zo optimaal mogelijk benut. Voor de collectie is momenteel nog voldoende depotruimte beschikbaar. Helaas doet een gedeelte van het kelderdepot noodgedwongen ook dienst als opslagruimte van materialen.

Aandachtspunten voor de komende periode zijn: het regelmatig opschonen (de afvoer overbodige materialen), het herinrichten en het adequaat en systematisch inruimen van de collecties in de depots (nieuwe rekken en ladekasten). Een deel van het kelderdepot wordt afgeschermd voor de opslag van materialen. We streven naar een solofunctie voor het depot. Voor kortlopende thema-exposities (bv. "Kunststroom") zal meer ruimte beschikbaar moeten komen. Voor dat doel overwegen we om de voordrachtszaal als een multifunctionele ruimte in te richten (exposities, ontmoetingsruimte).

De in 2009 gemaakte plannen om te komen tot een verdere verfijning van de klimaat-beheersing zullen leiden tot regelmatige metingen. Er word een tochtdeur bij de entree en een tussendeur bij de ingang tot de expositieruimten geplaatst.

Het zolderdepot voor opberging van de biologische collectie wordt aangepast.

2.4. Beheer

De vereniging beschikt over een aantal vaste beheerders, aangesteld op vrijwillige basis.

Daardoor kan het museum momenteel vier dagdelen (14 uren) per week voor het publiek worden opengesteld. De aangestelde vrijwilligers zijn belast met het dagelijkse beheer

(commercieel, administratief) en de openstelling van het museum. In het bijzonder zijn dat de ontvangst en het toezicht op de bezoekers en de dagelijkse zorg voor de collecties. De taken en verantwoordelijkheden van de beheerders worden nader bezien in het kader van dit nieuwe beleidsplan.

2.5. Collectiebeleid

2.5.1. Collectieplan en selectie

De collectie van het Roerstreekmuseum, verkregen door schenking, bruikleen en aankoop, bestaat momenteel uit achttien deelcollecties (Musip-rapportage 2005).

In 2005 werd een **collectiebeleidsplan** vastgesteld, waarin is aangegeven hoe de collectie is opgebouwd, welke objecten en deelcollecties tot de kern van de collectie behoren. Er is omschreven welke objecten tot de studiec collectie of tot reserve behoren en welke objecten of (deel)collecties voor het museum van minder of geen belang zijn.

In de komende periode zal het collectiebeleidsplan worden herzien. Het streven is gericht op het verder terugbrengen van het aantal deelcollecties (afstoting). Het Roerstreekmuseum kan zich daardoor nog duidelijker positioneren. Het betekent, dat er een duidelijke selectie moet plaats vinden. Dat er keuzes moeten worden gemaakt: wat wenst het museum te behouden en wat niet. Ter bevordering van een actief collectiebeheer dienen bruikleen en ruilverkeer geïntensiveerd te worden.

Om de voortgang van deze werkzaamheden ook voor de toekomst structureel te waarborgen, dienen op dit terrein beleidsmaatregelen genomen te worden, die de deskundigheid van zowel de vaste als vrijwillige medewerkers bevorderen.

2.5.2. Collectiebehoud en beheer

De collectie vormt het fundament van het museum. Een goed beheer is voorwaarde voor het behoud van die collectie voor de toekomst. Daartoe behoren registratie, conservering (passief en actief) en restauratie. Dit vereist de beschikbaarheid en inzet van middelen en personeel. Concreet betekent dit de zorg voor onderbrenging in een passende omgeving, waarbij gelet moet worden op de directe veiligheid en het behoud van de collecties. Daarbij moet voldaan worden aan alle relevante wetten met betrekking tot veiligheid van publiek en personeel. Tegen zaken als diefstal, brand, overstroming, vandalisme en beschadiging moet continu toereikende bescherming worden geboden.

Dit betekent ook, dat er voldoende geschikt personeel (betaald of onbetaald, permanent of tijdelijk) beschikbaar moet zijn. Vorming en bijscholing verdienen voortdurende aandacht. Het dient voor de komende periode een speerpunt van ons beleid te zijn. In de komende periode zal de opberging van de collecties duidelijker gestructureerd worden (codering, verpakkingsmateriaal e.d.) Er zal periodiek gecontroleerd worden op vocht, temperatuur en ongedierte. Alle collecties zijn nu geregistreerd. Aan een voortgaande digitalisering wordt voortvarend gewerkt en we zullen zorgen voor een goed back-upsysteem.

2.5.3. De op het publiek gerichte functie.

De publieksfunctie dient een kerntaak van het streekmuseum te zijn. Daarbij gaat het om de kwaliteit van het museale aanbod, om doeltreffende begeleiding en continuïteit. Omdat het museum een maatschappelijke functie vervult, dient het (sociale) draagvlak voor het museumbezoek echter te worden verbreed.

Voorname "obstakels" bij museumbezoek vormen imago-, informatie- en statusdrempels. Het museum is slechts beperkt in staat de samenstelling van het bezoekers te beïnvloeden. Om het publiek te bereiken, zal het fundament van waaruit gewerkt wordt de kracht van de eigen collectie en de eigen doelstelling moeten zijn. Ons streven is gericht op het aanbieden van een kwalitatief goed product. Het moet aansluiten bij de belangstelling en het kennisniveau van het publiek. Ons streven is om meer korte regiogebonden exposities te organiseren, die meer bezoekers uit de Roerstreek aantrekken. Een actieve en creatieve benadering van het publiek zal in de toekomst noodzakelijk zijn.

- De educatieve functie dient daarbij vooral gericht te zijn op een verhoging van de kwaliteit van de presentatie van de collectie. In de vaste collecties archeologie, historie en biologie dienen educatieve presentaties en activiteiten te worden gerealiseerd. We denken aan het opzetten van projecten, waarbij wordt samengewerkt met het onderwijs en/of organisaties voor educatieve scholing en vorming (MOP, excursies voor groep 6 van de basisscholen e.a.).
- Extern gerichte communicatiemiddelen als promotie en reclame (foldermateriaal, persberichten e.d.) en aanpassing van de website dienen het publieksbeleid te ondersteunen.
- Om de bezoekersaantallen te verhogen zal participatie bij nationale museum-activiteiten worden gestimuleerd (het museumweekend, de molendag, de monumentendag, de week van de geschiedenis etc.) Daartoe zal jaarlijks een plan worden gemaakt.
- Een andere optie is het aanboren van nieuwe doelgroepen door bijzondere thema-exposities waartoe al aanzetten zijn gemaakt (exposities over de basiliek, de IJzeren Rijn en het klooster Sankt Ludwig). Verder de intensivering van de promotie en het zoeken naar samenwerkingsvormen met andere instellingen in de regio zoals de Stichting Kasteel Montfort, het landbouwmuseum met de standaard-molen te Melick, de Stichting Molen van Verbeek te St.-Odiliënberg en het bezoekerscentrum van het Nationaal Park De Meinweg. Vooral een intensievere samenwerking met de naastgelegen basiliek, die door veel toeristen wordt bezocht, biedt mogelijkheden tot het aantrekken van meer bezoekers.
- Om nieuwe potentiële doelgroepen aan te boren, zullen minder geijkte kanalen en methoden ontwikkeld worden zoals:
  1. activiteiten voor specifieke publieksgroepen,
  2. samenwerking met de toeristische sector zoals de VVV, de Toeristisch Recreatieve Ontwikkelingsmaatschappij (TROM) en de Stichting Gastvrij Roerdalen,
  3. het organiseren van activiteiten binnen de muren van het museum (lezingen, cursussen, demonstraties),
  4. het opzetten van gerichte jeugdactiviteiten (excursies groep6 basisscholen).
- Bewuste toepassing van presentatietechnieken (b.v. audiovisuele middelen). We werken aan een film over de naastliggende basiliek

3. FINANCIËN

De inkomsten van de vereniging bestaan onder andere uit:

contributies van de leden,	gemeentelijke subsidies,
entreegelden van het museum,	donaties,
opbrengst van het jaarboek,	verkoop in de museumwinkel,
financiële acties,	sponsoring.

Aan de sponsoring zal in de komende periode bijzondere aandacht worden geschonken. In het collectiebeleidsplan wordt een afzonderlijke paragraaf inclusief de sponsoring en een restauratieplan opgenomen. Verder willen we de communicatie met de sponsors en de subsidiënten (gemeenten e.d.) verbeteren. Ook gaan we werken aan de verhoging van de bezoekersaantallen. De inkomsten uit de boekwinkel vragen om nieuwe impulsen. We bespeuren een tendens, dat de verkoop van boekwerken op heemkundig gebied een verzadigingspunt bereikt heeft. We zullen zoeken naar de uitbreiding en/of het innoveren van het assortiment.

De uitgaven hebben voornamelijk betrekking op de kosten van:

onderhoud van gebouw,	onderhoud van de inventaris,
energie,	beheer en administratie,

personeel, drukken van het jaarboek, bibliotheek, PR activiteiten,	afschrijving gebouw en inventaris, collectiebeheer, archief, exposities.
---	---

Primair zal het financiële beleid gericht zijn op een evenwicht tussen de baten en de lasten.

4. SAMENVATTING BELEIDSPUNTEN 2021 - 2026.

1. Het behouden van de status geregistreerd museum; opname in het museumregister en aansluiting bij de Nederlandse Museumvereniging.
2. Het behoud van leden door uitbreiding van de communicatie in “De Klepper” en door uitbreiding en intensivering van activiteiten. Ledenwerving door promotie-activiteiten (wervingsfolder en meer informatie in de regionale weekbladen).
3. Een verbeterde communicatie met de vrijwilligers. Deskundigheidsbevordering van personeel en vrijwilligers;
4. Depot = depot. Dus depots regelmatig opschonen, ruimtescheppende aanpassingen realiseren, het opbergen van de collecties verbeteren en de aanpassing van zolderdepot t.b.v. de biologie collectie.
5. De voordrachtszaal herinrichten tot een multifunctionele ruimte.
6. Klimaat en beveiliging. Het aanbrengen van tochtdeur tussen de ingang en de expositieruimten. Regelmatige klimaatmetingen uitvoeren.
7. De taakomschrijving van de beheerder nader formuleren.
8. De aanpassing van het bestaande collectiebeleidsplan in 2021.
9. Het maken van een financieel meerjarenplan met een structurele post voor onderhoud, beheer, restauratie en digitale registratie van de collectie.
10. De verbetering van de communicatie met sponsors en subsidiënten.
11. Innovatie van de museumwinkel.
12. Het intensiveren van bruikleen en ruilverkeer.
13. Publieksbereik:
  - a. De uitstraling van het museumgebouw verbeteren,
  - b. Educatieve projecten entameren,
  - c. Verbetering van de educatieve presentatie van de collecties archeologie, historie en biologie.
  - d. Aanpassing van de website,
  - e. Bewuste toepassing van presentatietechnieken,
  - f. Activiteiten voor specifieke publieksgroepen,
  - g. Samenwerking met instellingen in de toeristische sfeer.
14. Participatie bij nationale museumactiviteiten en daartoe een jaarplan maken.
15. Het verder verfijnen van dit beleidplan onder meer door er voor alle activiteiten een tijdspad aan te koppelen. Per bestuursvergadering gaan we beleidspunten omzetten in concrete acties. Hieraan koppelen we ook afspraken: welke bestuursleden nemen deze actiepunten voor hun rekening en hoe volgen we de voortgang.

St.-Odiliënberg, september 2021

BESTUUR HEEMKUNDEVERENIGING ROERSTREEK,

w.g.
Drs. J. Geraeds, voorzitter

w.g.
M. Roeleveld-de Ligt, secretaris,